

MERÉNYI-METZGER GÁBOR Gróf Benyovszky Móric gyermekei

A Benyovszky család genealógiájával foglalkozó régibb szakirodalom Benyovszky Móricnak csupán két, illetve három gyermekéről – Sámuelről, Rózáról, Zsófiáról tesz említést.¹ A legújabb kutatások tükrében azonban már négy gyermekről – Sámuelről, Károlyról, Rózáról és Zsófiáról – tudunk.² Sőt, a Benyovszky család egyik kései tagjának, Benyovszky Móricné Lukácsovich Veronikának állítása szerint a „madagaszkári királynak” összesen öt utódja volt.³ És, hogy kik is voltak ezek a gyermekek, akik Benyovszky Móric és Hönsch Anna Zsuzsanna frigyéből születtek?

Benyovszky Móric és feleségének esküvőjére a lengyelországi Wielkanocban, a helyi evangélikus templomban, 1768. április 20-án került sor.⁴ Erről az eseményről tanúskodik egy, eredetileg a lengyelországi Bytomban, 1769. október 15-én kelt és Szepesszombat városa által, 1787. június 23-án újból kiállított és hitelesített házasságlevél.⁵ E házasságból – az eredeti anyakönyvi források alapján – tehát a következő gyermekek születtek:

1. Benyovszky Sámuel (1768–1772)

A sorrendben első gyermek a Szepes vármegyei Szepesszombaton, 1769. február 25-én látta meg a napvilágot.⁶ Benyovszky Móricné kutatásai szerint viszont Benyovszky Sámuel ugyan Szepesszombaton, de nem 1769-ben, hanem 1768-ban született.⁷ A Lőcsei Állami Levéltárban található anyakönyvben szereplő bejegyzés igazolja Benyovszky Móric állítását, tudniillik: „Vitézlő Benyovszky Móric úr” és „Hönsch Anna Zsuzsanna asszony” Sámuel nevű törvényes fia Szepesszombaton született és ugyanott, 1768. december

Die 8-va obris	capitularis off. Felix de mine Jacobus	Patris Jacobi Au. Klul. Matris Julanna Lut.	antes legit Julanna Rozern Lut. Jos. Jacobus Liptag Lut. Maria Rebber Lut.	Jacobus e. 2. Jac. H. m. k.
Die 9-va obris	capitularis off. Felix de mine Samuel	Patris Patri. D. Maurijus Benyovskij Lut. Matris Anna Julanna Hönsch Lut. Revaricatoses 6-ji Precepti.	Patris D. Donat Varyadiac mar Lut. Patri. D. Anna Maria Vaid Jacmarin Lut. Jos. Ioan. Christian Lipni Lut. Eva Lontagin Lut.	Samuel Id.

1. Benyovszky Sámuel keresztelési anyakönyvi bejegyzése

9-én Urmb Jakab plébános keresztelte meg. A keresztszülei Várady Szakmáry Donát, Várady Szakmáry Anna Mária, Schmid János Krisztián és Szontágh Éva voltak.⁸

Benyovszky Sámuel szülővárosában 1772. szeptember 22-én hunyt el.⁹ Ezt az egykorú halotti anyakönyv is bizonyítja.¹⁰ Fia halálának időpontjában Benyovszky Móric Franciaországban tartózkodott, így csak késve szerzett tudomást fia elhunytáról. Emlékirataiban – 1773. augusztus 8. után – erről a tragikus eseményről a következőképpen emlékezett meg: „Francziaországban feltaláltam nagybátyámat De Benyow grófot, a ki Bar város és vár parancsnoka, a Szt.-Lázár-rend vitéze és a Szt.-Lajos-rend lovagja volt. E tisztelt atyámfia segélyével és Ő felsége jóvoltából azon helyzetbe jutottam, hogy expresszust [futárt] küldhettem Magyarországba a nőmért és gyermekemért. A nőm az év vége felé meg is jött, de az a fájdalom érte, hogy a fia meghalt, éppen a futárom megérkezésekor.”¹¹

¹ Nagy Iván: Magyarország családai czímerekkel és nemzékrendi táblákkal. I. köt. Pest, 1857. 311.; Kerekesházy József–Kallos Lajos Károly: A madagaszkári király családja. Bp., 1937. I. tábl.

² Szluha Márton: Árva, Trencsén, Zólyom vármegye nemes családjai. Felvidéki nemes családok. I. köt. Bp., 2006. Benyovszky családfa, VI. tábl.

³ Benyovszky Móricné: Benyovszky Móric családja. In: Földrajzi Múzeumi Tanulmányok, 3. sz. Érd, 1987. 64.

⁴ Janusz Roszko: Awanturnik nieśmiertelny. Katowice, 1989. 58.

⁵ Magyar Országos Levéltár. P 47 A Benyovszky család iratai. 8. cs., 15. tétel, 16. fol.

⁶ Szluha M.: i. m. Benyovszky családfa, VI. tábl.

⁷ Benyovszky M.: i. m. 64.

⁸ Štátny Archív v Levoči (a továbbiakban: ŠAL). Zbierka cirkevných matrík. Inv. č. 763. Rímsko-katolícky farský úrad Spišská Sobota. Matrika narodených, sobášených a zomrelých. Zv. 290., str. 64.

⁹ Szluha M.: i. m. Benyovszky családfa, VI. tábl.; Benyovszky M.: i. m. 64.

¹⁰ ŠAL. Zbierka cirkevných matrík. Inv. č. 763. Rímsko-katolícky farský úrad Spišská Sobota. Matrika narodených, sobášených a zomrelých. Zv. 290., str. 306.

¹¹ Jókai Mór: Gróf Benyovszky Móricz életrajza, saját emlékiratai és útleírásai. II. köt. Bp., 1891. 78.

2. Benyovszky Móric Károly Lajos Ágost (1773–1774)

Benyovszky Móric második gyermekét Károlynak hívták és szintén Szepesszombaton, 1770-ben látta meg a napvilágot.¹² Benyovszky Móricné kutatásai szerint viszont Károly Madagaszkár szigetén, 1774. február 2-án született.¹³ Ezek az adatok azonban nem fedik a valóságot: mind a születési hely, mind pedig az 1770-es születési év téves. A madagaszkári születési hely és az 1774-es születési év már közelebb jár az igazsághoz. Érdekes módon Benyovszky Móric az emlékirataiban nem tesz említést második fia születésének pontos idejéről. Abban csupán annyit közöl, hogy 1774-ben – még a Madagaszkárra történt elutazása előtt – Île de France (ma Maurice, azaz Mauritius) szigetén „Búcsúlátogatásaim és a viszontlátogatások megtörténvén, február 2-án mulatságot rendeztem a Grandé Rivière partján a fiam születésének évfordulója alkalmából”.¹⁴ Benyovszky francia nyelven – 1772 és 1776 között – írott hivatalos madagaszkári jegyzőkönyvében viszont egyáltalán nem szól második fia születéséről. Ebben csupán arra utal, hogy „búcsúlátogatásait és a viszontlátogatásokat” követően, február 2-án mulatságot rendezett a Grande Rivière partján.¹⁵

Az emlékiratban olvasható „évforduló” kifejezés azonban megtévesztő, mivel arra utal, hogy a gyermek valamelyik korábbi év február 2-án született és 1774-ben csak a születésnapját ünnepelte meg az apa. És, hogy a fordítás a hibás, azt az is bizonyítja, hogy egy Párizsban, 1773. február 6-án kelt levélben az alábbiakat írta Emánuel öccsének: „Talan még nem tudod, hogy megnősültem, így tehát van kedves hitvesem, aki bár nem ismer, szeret téged. Fiam négy éves korában meghalt, Sámuel volt a keresztnéve.”¹⁶ Mivel másik gyermekéről nem tesz említést, ezért a második fia 1773. februárjában még bizonyosan nem élt és így csak az 1773. év második felében, vagy az 1774. év legelején születhetett meg. A fentiek ismeretében megállapíthatjuk, hogy Benyovszky második gyermeke nem Szepesszombaton és nem is Madagaszkáron, hanem Île de France szigetén, azon belül pedig nagy valószínűséggel a Grande Rivière folyó torkolatától nem messze fekvő Port Louis városában, 1774. február 2. előtt látta meg a napvilágot. Benyovszky Móric családjával együtt ugyanis a fentebb már említett ünnepség napján, azaz 1774. február 2-án elhagyta a szigetet és áthajózott Madagaszkárra, ahová 1774. február 14-én érkezett meg.¹⁷ S hogy Benyovszky második fia pontosan mikor született meg, arra J. Roszko kutatásai alapján kaphatunk választ. Ő a Francia Nemzeti Levéltárban rábukkant egy 1773. november 22-én kelt levélre, amelyet Benyovszky Móric a francia tengerészeti és gyarmatügyi miniszternek, Pierre Étienne Bourgeois de Boynes márkinak küldött, és amelyben

– többek között – azt közli, hogy fia született, aki a Móric Károly Lajos Ágost nevet kapta a keresztségben.¹⁸

Ezt igazolják saját kutatásaim is, melyeket részint a Mauritiusi Nemzeti Levéltárban, részint a francia Tengerentúli Nemzeti Levéltárban folytattam.¹⁹ Mindkét eredetileg francia nyelvű, és szinte teljesen megegyező szövegű anyakönyvi bejegyzésből kiderül, hogy „Báró Benyovszky Móric Ágost úr, a teuton Fehér Sas Rend lovag parancsnoka, a nevét viselő önkéntes hadtest ezredese és tulajdonosa és gróf Henszky Anna Zsuzsanna úrnő” Móric Károly Lajos Ágost nevű törvényes fia Port Louis-ban, 1773. november 18-án született meg és ugyanott keresztelte meg őt 1773. november 22-én François Contenot apostoli prefektus. A fiú keresztszülei Charles Louis de Ternay lovag, Île de France és Île de Bourbon kormányzó tábornoka, valamint Julia Magon született La Pierre voltak. Említésre méltó adalék, hogy a fenti dokumentumban nem csak az apa szerepel „hibásan” – vagy inkább jogtalanul – báróként, hanem az anya is „új” vezetéknevet és ráadásul még grófi címet is „kapott”.

Benyovszky Móric második gyermeke Madagaszkár szigetén, 1774. július 1-én hunyt el.²⁰ Ez az adat azonban némi korrekcióra szorul. Benyovszky Móric emlékiratai szerint Károly fia 1774. július 11-én hunyt el Madagaszkár szigetén. 1774. júliusában ugyanis az alábbiakat írja: „Egyetlen fiam, báró Benyovszky Károly Móricz Lajos Ágoston végtelen szomorúságomra meghalt a járványos betegségben, e hó 11-én reggel hét órakor”.²¹ A madagaszkári jegyzőkönyvben szó szerint ugyanez feljegyzés olvasható.²² Madagaszkáron ekkoriban még nem volt önálló római katolikus egyházközség, de Foulpointe-ban már működött egy katolikus misszió. Ennek az anyakönyve ugyan megsemmisült, de a matrikula mutatókönyve szerencsénkre fennmaradt. Ebből csupán az derül ki, hogy „báró Benyovszky” fia 1774. július 11-én elhunyt.²³ A gyermek halálhelye nagy valószínűséggel Benyovszky Móric fő madagaszkári telephelye, a ma már nem létező Louisbourg lehetett. A Madagaszkárra, 1774. február 14-én történt megérkezése után ugyanis a családfőt annyira lekötötték a vezetési és szervezési feladatok, hogy szinte ki sem mozdult Louisbourg-ból és nyilván a felesége és újszülött fia is ott voltak vele. Az emlékirataiban és a madagaszkári jegyzőkönyvében is az áll, hogy ebben az időszakban szinte el sem hagyta a telephelyét és így például Foulpointe-ba bizonyosan sem ő, sem pedig a felesége nem utazott el.²⁴

¹² *Szluha M.*: i. m. Benyovszky családja, VI. tábl.

¹³ *Benyovszky M.*: i. m. 64.

¹⁴ *Jókai M.*: i. m. 99. (A Grande Rivière nevű folyó Mauritius észak-nyugati részén található, közel a fővároshoz, Port Louis-hoz.)

¹⁵ Protocole du Régiment des Volontaire de Benyovszky crée en 1772. Benyovszky Móric madagaszkári jegyzőkönyve 1772–1776. Bp., 2004. (a továbbiakban: Protocole) 56.

¹⁶ *Jókai M.*: i. m. 384.

¹⁷ *Jókai M.*: i. m. 99–100.; Protocole 56.

¹⁸ *Janusz, R.*: i. m. 165.

¹⁹ Archives Nationales de Maurice. Registres paroissiaux. Église Catholique de Port-Louis. Registre paroissial de baptême, mariage et sépulture. KA 59P, fol. 39.; Archives Nationales d’Outre-Mer (a továbbiakban: ANOM). Dépôt des papiers publics des colonies. État civil. 1DPPC, vol. 2948., nr. 358.

²⁰ *Szluha M.*: i. m. Benyovszky családja, VI. tábl.; Benyovszky Móricné pedig csak annyit közöl, hogy a gyermek Madagaszkáron, 1774-ben halt meg. (i. m. 64.)

²¹ *Jókai M.*: i. m. 123.

²² Protocole 94.

²³ ANOM. Dépôt des papiers publics des colonies. État civil. 1DPPC, vol. 4363.

²⁴ *Jókai M.*: i. m. passim.; Protocole passim. – Louisbourg mellett szőlő továbbá az a – egy korabeli térképen is jól látható – tény, mely szerint ezen településen állt a kormányzó, azaz Benyovszky háza. (Ld. Protocole 450.) A térképen szerepel még Louisbourg temetője – amely ma már szintén nincs

358
 Bapt
 Maurice Charles
 Louis Auguste
 De Benyovszky

Le vingt Deux Novembre mil sept cent soixante huit, J'oussigne
 Prestre apostolique et vicarie general de monsigneur archevesque de
 Paris ait baptisé Maurice, Charles, Louis Auguste Né de Distric
 de fous au fls legitime de Messire Maurice Auguste Baron de
 Benyovszky Chevalier Commandeur de l'ordre de l'aigle blanc tautonique
 Colonel et propriétaire de fous de volontaires de son nom, et de Dame
 Anne Surane Comtesse de hendzky, parrin a este Honnime Charles
 Louis Chevalier de Ternay, Chevalier de l'ordre de Saint Jean de
 Jerusalem Honnime general de l'Hotel de France en D'Orleans,
 et marime Dame Julie de Pierre Grouse de Monsieur Magn
 qui ont signé avec le Curé de Saint Jean Le Baron de Benyovszky

Julie la pierre magoy
 M. de Sadek
 Des autres signes
 Le c. de s. mart
 D. Marigny
 Prout de Marang

Le Chevalier de Ternay
 Prout de Ternay
 Vaise.

2. Benyovszky Móríc Károly Lajos Ágost keresztelési anyakönyvi bejegyzése

3. Benyovszky Anna Zsuzsanna Róza (1779–1816)

Benyovszky Móríc harmadik, Zsuzsanna nevű gyermeke a korábbi genealógiai kutatások szerint a Trencsén vármegyei Beckón 1779. január 18-án született.²⁵ Benyovszky Mórícné kutatásai viszont azt bizonyítják, hogy Benyovszky Róza Zsuzsanna a Trencsén vármegyei Vieszkán (1899-től Beckókisfalu) 1779 januárjában látta meg a napvilágot.²⁶ Mivel semmilyen információval nem rendelkeztem arról, vajon a gyermek római katolikus, vagy evangélikus vallású volt-e, ezért áttanulmányoztuk a Vieszkához legközelebb eső (a helységben ugyanis nem volt egyházközség) római katolikus és evangélikus egyházközségek anyakönyveit. Így megnéztem a trencsényi és vágújhelyi evangélikus lelkészségek, valamint a beckói római katolikus plébánia keresztelési matrikuláit. A gyermek születési adataira végül a beckói római katolikus plébánia anyakönyveiben bukkantam rá. Ebből kiderül, hogy „Méltóságos gróf Benyovszky Móríc úr, ő szent felsége tábornoka és született Hönsch Zsuzsanna” Anna Zsuzsanna Róza nevű törvényes lánya Vieszkán, 1779. január 18-án szü-

letett és Beckón, 1779. január 19-én Balogh János plébániai adminisztrátor keresztelte meg. A keresztstülei Hönsch János György, bölcsei Budayné született Hebetancz Mária Klára és Hönsch Éva Katalin voltak.²⁷ Maga Benyovszky Móríc egy Neuschlossban, 1778. december 23-án kelt levelében a következőket írta Emánuel öccsének lánya várható születéséről: „Több levelet kaptam a nőtől. A legközelebbi napokban le kell betegednie”, azaz szülni fog.²⁸ 1779. március 16-án – szintén Neuschlossból – pedig már arról tudósította őt: „Legkedvesebb nőm a Jeanette-el [Benyovszkyné testvére] és a kis leánykámmal együtt megérkezett nálam, a családom körében vagyok tehát”.²⁹

Gróf Benyovszky Anna Zsuzsanna Róza a Szepes vármegyei Lucsivnán 1794 körül feleségül ment Várady Szakmáry Donáthoz, majd a Trencsén vármegyei Beckón, 1816. október 29-én hunyt el.³⁰

meg – is, ahol nagy valószínűséggel eltemették Benyovszky második gyermekét.

²⁵ Szluha M.: i. m. Benyovszky családja, VI. tábl.

²⁶ Benyovszky M.: i. m. 64.

²⁷ Štátny archív v Bratislave (a továbbiakban: ŠAB). Zbierka cirkevných matrík. Inv. č. 37. Rímsko-katolícky farský úrad Beckov. Matrika narodených. Zv. 1748–1800., str. 258.

²⁸ Jókai M.: i. m. 412.

²⁹ Jókai M.: i. m. 413.

³⁰ ŠAB. Zbierka cirkevných matrík. Inv. č. 44. Evanjelický a. v. farský úrad Beckov. Matrika zomrelých. Zv. 1791–1866., str. 40.

4. Benyovszky Zsófia Augustina Mária Jozefa (1780–1817)

Benyovszky Móríc negyedik gyermeke Zsófia állítólag szintén Vieszkán, 1781-ben látta meg a napvilágot.³¹ A legújabb kutatások azonban ellentmondanak ennek, tudniillik Benyovszky Zsófia nem Magyarországon, hanem valószínűleg Párizsban született.³² Ez pedig könnyen elképzelhető, mivel a család 1781 decemberében már bizonyosan a francia fővárosban tartózkodott. Pontosabban nem is Párizsban, hanem a mellette fekvő Passy-ban. Bizonyíték erre Benyovszky Mórícnak innen, 1781. december 24-én Benjamin Franklin, az Egyesült Államok párizsi nagykövetéhez írt levele, melyben azzal a kéréssel fordult az amerikai diplomatához, hogy hadd mutassa be neki a feleségét.³³ Tehát nem csak Benyovszky Móríc, hanem a neje és így feltehetően két lánya is Passyban tartózkodott a jelzett időpontban.³⁴ A passyi katolikus anyakönyvekben sajnálatos módon nem szerepelnek Benyovszky Móríc leányának születési adatai.

Benyovszky Zsófia tehát valahol teljesen máshol látta meg a napvilágot. A Benyovszky család például 1780. április 26-án és 1780. május 20-án Bécsben időzött, mivel ezeken a napokon innen írt Móríc leveleket Emánuel öccsének.³⁵ És, hogy nem csak Benyovszky, hanem a neje is egy ideig Bécsben élt, azt a gróf 1780. április 26-án kelt levele bizonyítja, melyben arról szólt, hogy: „nőm a következő napok egyikén vissza fog térni Bécsben”.³⁶ A bécsi katolikus egyházközségek matrikuláiban azonban nem bukkantam rá Zsófia születési adataira.

Benyovszky Móríc 1781. július 6-án, 1781. július 29-én és 1781. október 7-én viszont Fiumében volt, amit öccséhez írott levelei is igazolnak.³⁷ Itt „csodák csodájára” a város keresztelési matrikuláiban sikerült megtalálnom a Zsófia születésére vonatkozó bejegyzést.³⁸ Eszerint „Méltóságos gróf Benyovszky Móríc úr és házastársa méltóságos Anna Zsuzsanna született Hönsch úrnő” Zsófia Augustina Mária Jozefa nevű törvényes lánya Fiumében, 1780. november 2-án született és ugyanott, 1780. november 10-én keresztelte meg őt Tomasso Martino de Peri kanonok. A keresztzülei gróf Gyulay Sámuel tábornok helyett a fia, gróf Gyulay Ignác és Almássy Pál fiumei alkormányzó felesége, született Kapy Anna Mária voltak.

Gróf Benyovszky Zsófia Augustina Mária Jozefa a Nyitra vármegyei Boriban, 1800. július 13-án feleségül ment Ocskay Rudolffhoz, majd ugyanott, 1817. február 19-én hunyt el.³⁹

³¹ *Szluha M.*: i. m. Benyovszky családja, VI. tábl.; *Benyovszky M.*: i. m. 64.

³² *Júlia Hautová*: Potomkovia Platyovcov a Mórica Beňovského. In: *Zemianstvo na Slovensku v novoveku*. Zv. II. Martin, 2010. 376.

³³ American Philosophical Society Library (a továbbiakban: APSL). Mss. B F85. Benjamin Franklin Papers. XXIII/139.

³⁴ Az amerikai Eufrosina Dvoichenko-Markov kutatásai szerint erre a találkozási valóban sor került, mégpedig 1781. december 24-e és 1782. január 2-a között. Ld. erről *Eufrosina Dvoichenko-Markov*: Benjamin Franklin and Count M. A. Benyowski. In: *Proceedings of the American Philosophical Society*. Vol. 99., Nr. 6. Philadelphia, 1955. 410.

³⁵ *Jókai M.*: i. m. II. L–LI.

³⁶ *Jókai M.*: i. m. II. L.

³⁷ *Jókai M.*: i. m. II. LII–LIII.

³⁸ Državni arhiv u Rijeci. HR-DARI-275. Zbirka matičnih knjiga s primorsko-goranskog područja, istočne Istre i Kvarnerskih otoka. Matične knjige župe Rijeka. Sv. 423., str. 126.

³⁹ ŠAB. Zbierka cirkevných matrík. Inv. č. 92. Rímsko-katolícky farský úrad Borovce. Matrika narodených, sobášených a zomrelých. Zv. 1793–1852., str.

5. Egy ismeretlen keresztnévű lány (1784/1785–1786)

Benyovszky Móríc ötödik, ismeretlen keresztnévű gyermekéről nem tud a magyar genealógiai szakirodalom.⁴⁰ Benyovszky Mórícné kutatásai szerint viszont a Benyovszky házaspárnak bizonyosan volt egy ötödik gyermeke, egy lány, aki az Amerikai Egyesült Államokban, Maryland államban, Baltimore városában, 1786-ban született.⁴¹ Ez azonban nem teljesen fedi a valóságot. Benyovszky Móríc és családja (neje és két lánya) ugyanis 1784. április 14-én indult el Angliából és hajójuk 1784. július 8-án kötött ki Baltimore-ban. Innen Benyovszky – a családja hátrahagyásával – 1784. október 25-én továbbhajózott Madagaszkárra, ahová 1785. július 7-én érkezett meg.⁴² Így a házaspár ötödik gyermekének mindenképpen a Baltimore-ba történt érkezés, azaz 1784 júliusa és Benyovszkynak a városból való távozása után maximum kilenc hónappal, azaz 1785 júliusa között kellett megszületnie. És, hogy ez a gyermek lány volt és Baltimore-ban született, az Benyovszkynak Benjamin Franklin 1786. március 8-án írt leveléből ismert. Ebben az asszony sajnálattal közölte, hogy Baltimore-ban született harmadik lánya elhunyt.⁴³ Mivel a Benyovszky házaspár Anna Zsuzsanna Róza és Zsófia Augustina Mária Jozefa nevű lányait – mint fentebb láttuk – bizonyosan római katolikus templomokban keresztelték meg, ezért nagy valószínűséggel ez, a Baltimore-ban született harmadik lány is ennél az egyháznál nyerte el a keresztség szentségét. A baltimore-i katolikus egyházközségek anyakönyveiben azonban nem szerepel a kislány születéséről bejegyzés. Hasonlóképpen nem található róla említés a helyi evangélikus és református egyház matrikuláiban sem. Haláláról azonban van információnk. Benyovszky Mórícné kutatásai alapján arra a következtetésre jutott, hogy a kislány Baltimore-ban halálozott el, 1786-ban.⁴⁴ Ezt a halálzási dátumot erősíti meg a gróf feleségének fentebb idézett levele is.

Benyovszky azok közé a történelmi alakok közé tartozik, akiről, bár sokat tudunk, életének több részlete mégis homályban van, s bár emlékiratai, sőt madagaszkári jegyzőkönyve, valamint egyéb dokumentumok is kézzelfoghatóbbá teszik amúgy is legendákba vesző személyiségét, mégis vannak még kérdőjelek életútját illetően. Kitűnik ugyanakkor, hogy fellelhetők még írott források, jelen esetben néhány újonnan megtalált anyakönyvi bejegyzés, amelyet más dokumentumok adataival összevetve kiegészíthető lett az életrajz egy kis részlete, s ennek segítségével Benyovszky családjára vonatkozóan néhány kérdést sikerült tisztázni.

98.; ŠAB. Zbierka cirkevných matrík. Inv. č. 2747. Evanjelický a. v. farský úrad Vrbové. Matrika zomrelých. Zv. 1783–1827., str. 456.

⁴⁰ *Szluha M.*: i. m. Benyovszky családja, VI. tábl.

⁴¹ *Benyovszky M.*: i. m. 64.

⁴² *Francis S. Wagner*: Benyovszky Móríc Amerikában. In: *Földrajzi Múzeumi Tanulmányok*, 3. sz. Érd, 1987. 50.

⁴³ APSL. Mss. B F85. Benjamin Franklin Papers. XLI/137.

⁴⁴ *Benyovszky M.*: i. m. 64.